мистецтв/ Освіта – 2002.-21-28 серпня-с.3.

5. Мудрик С.Б. Вплив національних рухливих ігор на розвиток фізичних якостей дітей молодшого шкільного віку// Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту.: Збірник наукових праць.-Харків-XXXIII 1999, - №6. с.19-24.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ АНГЛОМОВНИМ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ НА КАФЕДРІ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Монайкіна Ю. В., Васюк С. О.
Запорізький державний медичний університет

Інформація про авторів *Монайкіна Юлія Віталіївна*, кандидат фармацевтичних наук, старший викладач кафедри аналітичної хімії; *Васюк Світлана Олександрівна*, доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри аналітичної хімії.

Анотація У статті представлено особливості та проблеми викладання медичної хімії англомовним іноземним студентам на кафедрі аналітичної хімії Запорізького державного медичного університету, досвід їх вирішення та удосконалення роботи у цьому напрямку.

Постановка проблеми З 2013 року на кафедрі аналітичної хімії Запорізького державного медичного університету ведеться викладання медичної хімії англійською мовою для студентів 1 курсу спеціальності «Загальна медицина». Медична хімія посідає важливе місце у підготовці студентів-медиків. Дисципліна включає у себе певні аспекти медичної біології, біофізики, фізколоїдної та біоорганічної хімії, що створюють у студентів базу знань для подальшого сприйняття таких предметів як біологічна хімія, фізіологія, фармакологія. Саме тому робота зі студентами-іноземцями, які мають різний рівень мовної підготовки та базових знань з хімії потребує особливої уваги.

Виклад основного матеріалу Англомовні студенти проходять курс медичної хімії в окремо сформованих групах. Навчання ведеться протягом одного семестру за кредитно-модульною системою, яка дозволяє використовувати більш широку шкалу оцінки знань, підвищує об'єктивність оцінки, стимулює активну самостійну роботу студентів [1, 2].

Плани проведення семінарських занять, лекцій, самостійної роботи студентів складено відповідно до робочих програм, розроблених згідно з освітньо-кваліфікаційними характеристиками і освітньо-професійними програмами підготовки фахівців, затвердженими МОН України. На вивчення курсу медичної хімії відведено 20 годин лекцій, 50 годин практичних занять та 50 годин для самостійної роботи студентів. Навчальна програма складається з чотирьох змістових модулів: «Chemistry of biogenic elements. Complex formation in biological liquids» («Хімія біогенних елементів. Комплексоутворення в біологічних рідинах»), «Acid-base equilibriums in biological liquids» («Кислотно-основні рівноваги в біологічних рідинах»), «Thermodynamic and kinetic processes regularities and electrokinetic phenomena in biological system» («Термодинамічні та кінетичні закономірності перебігу процесів та електрокінетичні явища в біологічних системах»), «Physics and chemistry of surface effects. Lyophobic and lyophilic disperse systems» («Фізико-хімія поверхневих явищ. Ліофобні та ліофільні дисперсні системи»).

Для підготовки до практичних занять для іноземних англомовних студентів на кафедрі було розроблено навчально-методичні посібники англійською мовою. Дані матеріали містять основну теоретичну інформацію з кожної теми, список питань для самопідготовки, завдання для самостійного вирішення студентами, приклади розв'язання задач та тестові завдання. Під час розробки методичних матеріалів враховувалося те, що для студентів-медиків теоретичні аспекти хімії повинні викладатися з акцентом на розділи, які мають безпосереднє відношення до медицини. Теоретичний матеріал, а також завдання для самопідготовки і лабораторна робота містять приклади використання тих чи інших явищ та процесів у практичній медицині. Таким чином, методична робота спрямована на те, щоб студенти отримували водночас дещо спрощений матеріал в теоретичному аспекті, але достатньо поглиблений в аспекті розуміння процесів, які в подальшому вивчатимуться в курсах біологічних і медичних дисциплін [3, 4].

Практичне заняття з медичної хімії складається з двох частин. У першій половині за-

няття розглядаються теоретичні аспекти хімічних процесів і явищ, їх роль і застосування у медицині, проводиться вирішення типових завдань. Друга половина присвячена виконанню лабораторної роботи, підчас якої викладач знаходиться в аудиторії зі студентами, надаючи їм консультативну допомогу та пояснюючи незрозумілі практичні моменти. Результати студенти записують в лабораторні журнали. Матеріально-технічне забезпечення кафедри дозволяє проводити лабораторну роботу у повному обсязі, передбаченому навчальною програмою. В кінці зняття викладач перевіряє якість виконання лабораторної роботи кожним студентом і засвідчує це своїм підписом.

На кожному занятті обов'язково відбувається фронтальне опитування студентів, а також вхідний та вихідний контроль знань у формі письмових завдань та комп'ютерних тестів. Для тестування студентів на кафедрі складено бази даних тестів англійською мовою та обладнано комп'ютерний клас. Використання письмових контрольних завдань, які не містять варіантів відповідей, розвиває логічне мислення у студентів, що особливо важливо для підготовки майбутніх лікарів і формування їх свідомості як майбутніх спеціалістів.

Потрібно зазначити, що вже підчас перших занять виявляється значна різниця у рівні базової підготовки студентів з хімії. Тому на кафедрі проводяться консультації для таких студентів, що дає їм змогу ефективніше засвоювати матеріали практичних занять. В ході проведення занять виявляється ще ряд проблем, які толерантно і компетентно вирішуються викладачами, інакше можуть мати значний вплив на навчальний процес. Серед них різниця менталітетів, звичаїв, національних та релігійних традицій, а також рівень мовної підготовки студентів. У групах є студенти, для яких англійська мова є другою мовою, і в школах вони вивчали хімію рідною мовою. Володіючи розмовною англійською, вони мають труднощі з використанням хімічної термінології. З такими студентами ведеться підсилена індивідуальна робота.

Під кінець вивчення курсу медичної хімії проводиться підсумкове модульне комп'ютерне тестування студентів, що дозволяє оцінити рівень знань та вміння використовувати їх для вирішення поставлених завдань.

Лекційний курс з медичної хімії орієнтований таким чином, щоб студенти підчас лекції працювали над засвоєнням теми, а не просто пасивно конспектували матеріал. Робота лекторів спрямована на логічне та послідовне викладення матеріалу, щоб студенти могли у певному обсязі отримати відповіді на всі питання для самостійної підготовки. Для полегшення підготовки студентів до лекцій та практичних занять в ЗДМУ створено електронну базу даних бібліотеки університету, куди внесено також і методичні матеріали та тези конспектів лекцій з медичної хімії, створені кафедрою аналітичної хімії. Для студентів і викладачів забезпечено загальний доступ до мережі Інтернет. Варто відмітити, що можливість використання онлайн англомовних підручників закордонного видавництва могла б також значно підвищити якість самостійної позааудиторної роботи англомовних студентів.

Висновки Таким чином, достатнє забезпечення студентів методичними матеріалами та літературою для аудиторної та самостійної роботи, наявність необхідної матеріально-технічної бази і зважений індивідуальний підхід викладачів кафедри аналітичної хімії ЗДМУ сприяє ефективному засвоєнню курсу медичної хімії англомовними студентами спеціальності «Загальна медицина». А організація навчального процесу за кредитно-модульною системою забезпечує всебічне та об'єктивне оцінювання знань та практичних навичок студентів.

Перелік використаних джерел

1. Актуальні проблеми підготовки фахівців у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах України // Матеріали науково-методичної конференції (Чернівці, 20-22 листопада, 2002). – Чернівці, 2002. – 734 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2004. – 203 с.

3. Рекомендації щодо розробки навчальних програм навчальних дисциплін МОЗ України. НМУ ім. О. О. Богомольця. – Київ, 2004. – 20 с.

4. Стан підготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників і завдання вищої медичної школи щодо інтеграції до світового освітнього простору / Лазоришенець В. В., Банчук М. В., Волосовець О. П. [та ін.]. // Медична освіта. – 2009. – № 3. – С. 5-10.